

Кучеренко Сергій Михайлович

к. психол.н., доцент, НУЦЗУ

Кучеренко Наталія Сергіївна

к.психол.н., старший викладач,

УПА

Kucherenko Sergey Michaylovich

**Cand.Sc. In Psychology, docent,
NUCPU**

Kucherenko Natalya Sergeevna

**Cand.Sc. In Psychology, senior
lecturer, UERA**

**ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ЯКІ МАЮТЬ ВПЛИВ НА
ЕФЕКТИВНІСТЬ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОФІЦЕРІВ
ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

В тезах розкриваються відповідні особливості визначення факторів які мають вплив на ефективність службово-бойової діяльності офіцерів технічного профілю, розподілу їх на відповідні групи та проведення діагностичних процедур, отримані результати дозволяють в подальшому здійснювати прогнозування успішності виконання ними професійних функцій.

Ключові слова: психологічний аналіз, службово-бойова діяльність, професійна мотивація, професійне мислення, особистісний адаптаційний потенціал, нервово-психічна стійкість.

In theses reveal relevant features determine the factors that affect the efficiency of the service and military officers of technical profile, their distribution to the appropriate groups and diagnostic procedures, the results allow in the future to forecast the success of their professional functions.

Keywords: psychological analysis, service and combat activity, professional motivation, professional thinking, personal adaptive potential, neuro-psychological stability.

За результатами проведеного психологічного аналізу службово-бойової діяльності офіцерів технічного профілю НГУ, на підставі уточнених професіограми та психограми, висновків експертів, емпіричних досліджень

нами були виділені провідні індивідуально-психологічні особливості, які мають вплив на ефективність службово-бойової діяльності офіцерів технічного профілю: професійна мотивація (спрямованість на виробничу (експлуатаційну) діяльність, потреба в досягненні мети, мотивацію до успіху); професійне мислення (фактори В, М, Q₁ інтелектуального блоку опитувальника Р.Б. Кеттелла, особливості технічного мислення); емоційно-вольова сфера (фактори С, G, I, O, Q₃, Q₄ емоційно-вольового блоку за опитувальником Р.Б. Кеттелла, нервово-психічна стійкість, особистісний адаптивний потенціал); комунікативні та організаторські здібності (фактори А, Н, F, E, Q₂, N, L за опитувальником Р.Б. Кеттелла), що безпосередньо відповідають характеристичі їх професійної діяльності, службовим функціям, типовим професійним завданням тощо.

У подальшому дослідженні для встановлення впливу кожного показника індивідуально-психологічних особливостей (професійної мотивації, професійного мислення, емоційно-вольової сфери, комунікативних та організаторських здібностей) проводилося визначення величини кореляції для виявлення статистичного взаємозв'язку між випадковими величинами. У якості випадкової величини вибирався показник, який досліджувався, в якості іншої – ефективність службово-бойової діяльності офіцерів технічного профілю, для цього був використаний коефіцієнт кореляції Пірсона (r).

Результати проведеного дослідження показали, що на ефективність службово-бойової діяльності офіцерів технічного профілю НГУ значною мірою впливають такі показники як: спрямованість на виробничу (експлуатаційну) та організаторську діяльність, мотивація до успіху, потреба в досягненні мети ($r > 0,5$). Фактори В, М, Q₁, технічне мислення також помітно впливають на ефективність, але їх вплив менший, ніж у першій групі показників. Коефіцієнт кореляції цих показників знаходиться в інтервалі $0,40 < |r| < 0,48$, причому на перше місце в цій групі виходить технічне мислення $r = 0,48 \div 0,47$.

Кореляційні зв'язки між показниками ефективності службово-бойової діяльності та показниками емоційно-вольового блоку (фактори С, G, I, O, Q₃,

Q₄, нервово-психічна стійкість, особистісний адаптивний потенціал) мають відповідну тенденцію до статистичної значущості, але не оказують такого впливу на ефективність професійної діяльності, як попередні (коефіцієнт кореляції знаходиться в інтервалі $0,21 < |r| < 0,36$). Отримані результати дозволяють стверджувати, що для ефективного виконання службово-бойової діяльності офіцерам технічного профілю НГУ потрібен розвиток емоційно-вольових характеристик не нижче за середній.

Для факторів А, Е, F, Н, L, N, Q₂, комунікативних здібностей, моральної нормативності, проектно-конструкторської та науково-дослідницької діяльності коефіцієнт кореляції з урахуванням статистичної похибки є незначним $0,01 < |r| < 0,17$. Тому можна вважати, що ці індивідуально-психологічні особливості не оказують відчутного впливу на ефективність службово-бойової діяльності як у слабоефективних, так і високоефективних офіцерів технічного профілю.

Таким чином, за результатами проведених досліджень виявлено, що індивідуально-психологічні особливості за рівнем впливу на ефективність службово-бойової діяльності офіцерів технічного профілю можна поділити на наступні групи: першу групу складають професійна мотивація, потреба в досягненні мети, мотивація до успіху, організаційні здібності; до другої групи відноситься професійне (технічне) мислення; третю групу складають емоційно-вольова сфера – фактори емоційно-вольового блоку С, G, I, O, Q₃, Q₄, нервово-психічна стійкість, особистісний адаптаційний потенціал; четверта група містить комунікативні здібності, а також фактори А, Н, F, Е, Q₂, N, L.

Література

1. Москаленко А. П. Актуальні проблеми професійного психологічного відбору до вузів системи МВС / А. П. Москаленко. Вісник Університету внутрішніх справ №18,2002. – С. 452-457.
2. Осьодло В. І. Психологія професійного становлення офіцера : [монографія] / В. І. Осьодло. – К.: «Золоті Ворота», 2012. – 463 с.

3. Основи підготовки підрозділів спеціального призначення внутрішніх військ: [навч. посіб.] / За заг. ред. С. Т. Полторака. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2012. – 448 с.
4. Приходько І. І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України: [монографія] / І. І. Приходько– Х.: Акад. ВВ МВС України, 2008. – 190 с.
5. Тімченко О. В. Основні психічні стани, що знижують ефективність діяльності особового складу підрозділів особливого ризику / О. В. Тімченко. Вісник Харківського університету №472, 2000. - С. 134 – 136.